

Stanovisko k aktuálnímu projednávání I. etapy důchodové reformy

Programové prohlášení vlády obsahuje záměr provést důchodovou reformu ve třech etapách. Ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo v rámci I. etapy důchodové reformy návrh tzv. „zákonu o parametrických změnách v základním důchodovém pojištění“. Cílem navržených opatření je především přispět k lepší finanční udržitelnosti základního důchodového pojištění. Týkají se výdajové strany základního důchodového pojištění a lze je členit na část týkající se doby pojištění a náhradní doby pojištění (doby, ze které není placeno pojistné), část týkající se podmínek nároku na důchod, část týkající se výše důchodu, část týkající se podmínek nároku na výplatu důchodu a část týkající se změny definice invalidity.

Nejvýznamnější navrhované změny

K nejvýznamnějším navrhovaným opatřením v základním důchodovém pojištění patří:

- plynulé pokračování v postupném zvyšování důchodového věku na 65 let u mužů a žen, které nevychovaly žádné dítě nebo jedno dítě a na 62 až 64 let u ostatních žen (podle počtu vychovaných dětí),
- postupné prodloužení doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod z 25 roků na 35 roků včetně náhradních dob pojištění nebo na 30 roků bez náhradních dob pojištění,
- zrušení doby studia získané v období po 31. prosinci 2009 jako náhradní doby pojištění s výjimkou posuzování nároku na invalidní důchody,
- postupné omezení zápočtu náhradních dob pojištění i pro nárok na starobní důchod na 80 % s výjimkou těchto dob z titulu osobní péče o dítě ve věku do 4 let, o osobu, která je závislá na péči jiné osoby a výkonu bývalé základní vojenské služby,
- sjednocení dosavadní pevné věkové hranice pro „trvalý“ nárok žen na vdovský důchod (nyní 55 let) a mužů na vdovecký důchod (nyní 58 let) na věk o 4 roky nižší, než činí důchodový věk pro muže stejného data narození,
- nové vymezení invalidity (zavedení třístupňové invalidity) s „trvalou“ ochranou výše dosavadních částečných invalidních důchodů v případě změny invalidity ze II. stupně invalidity na I. stupeň (dosud existují dva druhy invalidních důchodů, a to plný invalidní důchod a částečný invalidní důchod),

- změna plného invalidního důchodu na důchod starobní ve stejné výši při dosažení věku 65 let,
- zvyšování procentní výměry starobního důchodu za dobu výdělečné činnosti po vzniku nároku na starobní důchod při souběžném pobírání tohoto důchodu v plné výši, a to o 0,4 % výpočtového základu za každých 360 kalendářních dnů nebo při pobírání tohoto důchodu v poloviční výši, a to o 1,5 % výpočtového základu za každých 180 kalendářních dnů,
- zrušení podmínky pro nárok na výplatu starobního důchodu vedle příjmu z výdělečné činnosti, která spočívá ve sjednání pracovněprávního vztahu nejdéle na dobu jednoho roku.

Uplatněné pozměňovací návrhy

Vláda návrh zákona předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu v únoru 2008. Předpokládá se, že Poslanecká sněmovna Parlamentu projedná návrh zákona ve 3. čtení dne 25. června 2008, a to včetně celé řady pozměňovacích návrhů uplatněných poslanci v rámci 2. čtení. Nejvýznamnější pozměňovací návrhy ve prospěch pojištěnců, které Ministerstvo práce a sociálních věcí akceptovalo, spočívají:

- v zavedení zvláštního výpočtu důchodu pro osoby, které aspoň 15 let pečovaly o bezmocnou/závislou osobu, čímž bude zohledněna tato péče ve výši důchodových nároků pečujících osob,
- v postupném prodloužení období pro předčasný odchod do starobního důchodu ze tří na pět let,
- v nově stanovené povinnosti pro okresní správy sociálního zabezpečení, aby předaly nebo do 7 dnů zaslaly občanovi stejnopis posudku o invaliditě,
- ve zrušení omezení počtu kalendářních dní vyloučených dob v případě péče o dítě ve věku do čtyř let.

Po projednání v Senátu Parlamentu a po podpisu prezidentem republiky by měl návrh zákona nabýt účinnosti dnem 1. ledna 2010.

Výhled výdajů na základní důchodové pojištění

Výdaje na základní důchodové pojištění činí v současné době 8,1 % HDP. Do roku 2050 by se podle současné právní úpravy výdaje na základní důchodové pojištění zvýšily na 11,7 % HDP, avšak v důsledku navržených změn by se tyto výdaje měly snížit na 10,5 % HDP.

Jiří Sezemský
vedoucí oddělení styků s veřejností

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2
Jiří Sezemský, vedoucí oddělení styků s veřejností, tel.: 221 922 809
e-mail: jiri.sezemsky@mpsv.cz
www.mpsv.cz, <http://noviny.mpsv.cz>